

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่ 6 คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ เพราะคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้นเป็นผลรวมของการพัฒนาด้านสุขภาพ การศึกษา เศรษฐกิจ อาชีพ และวัฒนธรรม ซึ่งปัจจุบันประชาชนของประเทศส่วนหนึ่งมีรายได้ต่ำ ฐานะยากจน ระดับการศึกษาต่ำ สุขภาพไม่ดี ซึ่งเป็นผลทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนเหล่านั้นไม่ดีเท่าที่ควร

ในปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่าง ๆ ให้ความสำคัญแก่การพัฒนาสังคม โดยเน้นขยายบริการพื้นฐานทางด้านสังคม คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีสุขภาพดี มีความสามารถ และมีบทบาทที่เหมาะสมต่อการพัฒนาประเทศ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534))

การพลศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้ เป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม สามัคคีธรรม จริยธรรม ตลอดทั้งเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ ดังที่ กอง วิสุทธารมย์ (2513) ได้กล่าวถึงความสำคัญ ของวิชาพลศึกษาที่จัดเป็นองค์หนึ่งในกระบวนการศึกษาว่า "พลศึกษาเป็นการศึกษาองค์หนึ่งอยู่ใน องค์สี่ของการศึกษา ซึ่งได้แก่ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษาและหัตถศึกษา พลศึกษาเป็น กระบวนการที่ก่อให้เกิดบูรณาการในการด้านการศึกษาทั่วไป หากขาดการศึกษาขององค์นี้แล้ว จะทำให้การศึกษาไม่สมบูรณ์ ขาดองค์ประกอบที่จะช่วยให้อุดมการณ์การศึกษาของชาติสำเร็จ ลุล่วงตามความมุ่งหมาย" และอีกตอนหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า "ความสำคัญของสุขภาพและพลานามัย มีความจำเป็นไม่เฉพาะแต่บุคคลเป็นส่วนตัวเท่านั้น แต่มีความสำคัญต่อส่วนรวม ทั้งในด้าน เศรษฐกิจ การเมือง และการทหารด้วย" และถ้าพลเมืองมีสุขภาพอนามัยดี ก็สามารถที่จะ ช่วยพัฒนาครอบครัว ชุมชนและประเทศได้มาก (ฟอง เกิดแก้ว และคณะ, 2515)

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล ข้อ 13 กล่าวว่า "รัฐพึงจัดให้สาระและกระบวนการ เรียนรู้ครบถ้วน และกลมกลืนกันระหว่างความเจริญงอกงามทางด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้ เพื่อการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ ตามสภาพการที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาด้วย เพื่อเสริมสร้างและ ก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของการกีฬา สุขภาพอนามัยและกิจกรรมการพักผ่อน" (แผนการ

ศึกษาแห่งชาติ, 2520) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าพลศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการศึกษา ต่อการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีสมรรถภาพและมีประสิทธิภาพในการประกอบกิจการต่าง ๆ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

ความจริงก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นผลให้สภาพทางสังคม เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนมีความจำเป็นต้องเอาใจใส่ต่อการประกอบอาชีพ จึงละทิ้งการออกกำลังกาย เป็นเหตุให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ เนื่องจากร่างกายไม่แข็งแรง ประกอบกับสมรรถภาพของประชาชนเสื่อมถอยลง รัฐบาลจึงตระหนักถึงคุณค่าของกิจกรรมทาง พลศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญที่สามารถฟื้นฟูสมรรถภาพและประสิทธิภาพของประชาชนให้ดีขึ้นได้ ดังนั้น พลศึกษาจึงทวีความจำเป็นและสำคัญมากขึ้นตามลำดับ ดังที่ อวษ เกตุสิงห์ (2518) กล่าวว่า "วิชาพลศึกษาเป็นทั้งยาและอาหาร และเป็นอาหารพิเศษที่ทุกคนต้องการ ถ้าขาดการ ออกกำลังกาย ก็เช่นเดียวกับคนที่ขาดอาหาร"

การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว จึงจำเป็น อย่างยิ่ง ที่จะต้องอาศัยครูพลศึกษาที่มีความสามารถสูง มาดำเนินการทางด้านพลศึกษา เพื่อให้ เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพทุก ๆ ด้าน ดังนั้น ครูพลศึกษาที่จะทำการสอนพลศึกษา จึงควรเป็นครูที่มีคุณวุฒิทางด้านพลศึกษา หรืออย่างน้อยที่สุด ควรเป็นผู้ผ่านการอบรมด้าน การสอนพลศึกษาจากสถาบันผลิตครูพลศึกษามาแล้ว ดังนั้น บุชเชอร์ (Bucher อ้างจาก วรศักดิ์ เฝียรชอบ, 2527) กล่าวไว้ว่า "การสอนพลศึกษาจะให้เกิดผลดีนั้น ครูผู้สอนควรจะต้องมีคุณวุฒิ ทางพลศึกษาโดยตรง เพื่อที่จะ ถ่ายทอดวิชาความรู้ เจตคติ และแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และวรศักดิ์ เฝียรชอบ (2527) ได้กล่าวไว้ว่า "ครูพลศึกษานับเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชั้น พลศึกษา" ซึ่งสอดคล้องกับ รัชไฉ ชวัณญ์จัน (2527) ได้กล่าวไว้ว่า

การสอนพลศึกษาในโรงเรียน จะบรรลุเป้าหมายหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการจัด และการบริการพลศึกษาในโรงเรียน ครูพลศึกษานับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะ การจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จ นักเรียนจะได้รับประโยชน์จาก วิชาพลศึกษามากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดดำเนินการของครู พลศึกษา และการสอนพลศึกษาจึงจำเป็นต้องมีครูที่มีสมรรถภาพ และมีประสิทธิภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ได้ศึกษาวิจัย ปัญหา และความต้องการของครูพลศึกษา โปรแกรมพลานามัยในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมีชมรมศึกษาทั่วประเทศ พบว่า ครูส่วนมากที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา จะเป็นผู้สอนทุกวิชา รวมทั้งทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นอีกด้วย แต่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา (กรมพลศึกษา, 2525)

ดังนั้นสถาบันผลิตครูพลศึกษาจึงนับว่ามีความสำคัญต่อวิชาชีพลศึกษาเป็นอย่างมาก ดังที่ เอสลิงเกอร์ (Esslinger, 1959 อ้างจาก จรรยา แก่นวงษ์คำ, 2529) ซึ่งเป็นนักการพลศึกษาชั้นนำของโลกคนหนึ่ง ได้กล่าวถึง การฝึกหัดครูพลศึกษาว่า

การผลิตครูพลศึกษา เป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพลศึกษา เพราะเป็นสถาบันที่จะปั้น และผลิตผู้นำทางพลศึกษา ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นนี้ ล้วนแต่สืบเนื่องมาจากครู ซึ่งเป็นผู้นำทั้งสิ้น หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ทุกอย่างในวิชาชีพลศึกษา จะดีหรือเลวลง หรือคงเดิมนั้น สาเหตุสำคัญจะสืบเนื่องมาจากผลผลิต ของสถาบันผู้ผลิตครูพลศึกษานั่นเอง

ปัจจุบันสถาบันผลิตครูพลศึกษามีหลายสถาบัน รวมทั้งวิทยาลัยครู ซึ่งทำหน้าที่ผลิตครูไปทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่บุคลากรทุกระดับ อย่างไรก็ตาม ยังมีครูอีกจำนวนมากที่สนใจที่จะพัฒนาตนเอง จึงมีเจตนาและมีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้า ที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ และพฤติกรรมการสอน เพื่อเป็นการสร้างศรัทธาในตัวเอง ประกอบกับกรมการฝึกหัดครู มีจุดประสงค์ที่จะปรับปรุงครูให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เหมาะกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในระดับที่วิญญูชนจะพึงปฏิบัติได้ และมีลักษณะที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย และการปกครองแบบประชาธิปไตย ดังที่ สายหยุด จำปาทอง (2527) ได้เสนอบทความเรื่อง บทบาทของครูกับการพัฒนาสังคม มีใจความตอนหนึ่งว่า "นโยบายการผลิตครูที่เปลี่ยนแปลงไป ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพของครูเป็นอันมาก กรมการฝึกหัดครูต้องเร่งขยายปริมาณการผลิต เนื้อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การผลิตครูจึงเป็นไปเพื่อมุ่งให้ได้ปริมาณเป็นสำคัญ จึงทำให้ครูคุณภาพด้อย ไม่มีความมั่นใจในตนเอง และไม่มีความศรัทธาในอาชีพของครูอย่างแท้จริง"

นโยบายของกรมการฝึกหัดครู ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (2525 - 2529) ได้กำหนดว่าให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการฝึกหัดครู เปิดบริการด้านวิชาการ การฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เน้นเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ คุณวุฒิ และวิทยฐานะ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อหน่วยงานต้นสังกัด ให้กับครูและ

บุคลากรทางการศึกษาประจำการที่อยู่ในถิ่นที่ห่างไกล (กรมการฝึกหัดครู, 2523) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้กำหนดนโยบายเร่งพัฒนาครูอาจารย์ให้มีคุณภาพด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในส่วนของการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการนั้น กรมการฝึกหัดครู ได้กำหนดให้วิทยาลัยครูทุกแห่งเป็นศูนย์กลางรับผิดชอบโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เพื่อปรับปรุงงานที่ปฏิบัติอยู่ให้ได้ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกรมการฝึกหัดครูได้กำหนดนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการดังนี้

1. กรมการฝึกหัดครู จะส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูประจำการ และผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา จากโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาอื่น ๆ ได้เข้ารับการอบรมจากวิทยาลัยครูที่เป็นผู้รับผิดชอบ เขตนั้น ๆ
2. กรมการฝึกหัดครู จะลดปัญหาครูว่างงาน โดยเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีงานทำทางด้านการศึกษาอยู่แล้วเท่านั้น เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมวิชฐานะของตนเอง และให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเหล่านั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. กรมการฝึกหัดครู จะประสานงาน และให้ความช่วยเหลือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในเรื่องของการฝึกหัดครูประจำการระยะสั้น เพื่อเป็นการปรับปรุงการสอนของครู

โครงการฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพลศึกษา เป็นโครงการหนึ่งที่สภาการฝึกหัดครู ได้ออกระเบียบให้วิทยาลัยครูจัดขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ สามารถเข้ารับการอบรมในสาขาวิชาพลศึกษา โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการสอนและการทำงานในหน้าที่ปกติ เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพ และวิชฐานะของครูพลศึกษา

จะเห็นได้ว่า โครงการฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพลศึกษานี้ เป็นโครงการที่มีประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของครูพลศึกษา ผู้วิจัยในฐานะครูพลศึกษา ซึ่งมีส่วนรับผิดชอบงานด้านพลศึกษาในทุกๆระดับของวิทยาลัย มีความสนใจเป็นอย่างมากในการจัดดำเนินการฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการ

ศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรี สาขาพลศึกษา ในสหวิทยาลัยทักษิณ เพราะเชื่อมั่นว่า หากสามารถดำเนินตามโครงการนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะเป็นการเพิ่มพูนสมรรถภาพของ ครูพลศึกษา และมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพ พลานามัย และคุณภาพชีวิตของประชากร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาทางด้านต่าง ๆ ในการจัดและดำเนินการฝึกอบรม ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการของโครงการดังกล่าว เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะ ขอบข่าย และบทบาทของการประกอบกิจกรรมด้านวิชาชีพ พลศึกษาของบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ของโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำการ
2. เพื่อศึกษาถึงโอกาสในการนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนวิชาพลศึกษา ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ของโครงการ ฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ

สมมติฐานของการวิจัย

บัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา ในโครงการฝึกอบรมและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ในสหวิทยาลัยทักษิณ มีโอกาสนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ การงานอยู่ในระดับใดระดับหนึ่ง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิจัย เฉพาะบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาตาม หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทักษิณ ตั้งแต่ปี 2523 - 2530 และปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกลุ่มจังหวัดภายใต้ ความรับผิดชอบของสหวิทยาลัยทักษิณ

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยเชื่อว่าบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา ที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ให้ข้อมูลตามความเป็นจริงและเชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การติดตามผล หมายถึง การศึกษาลักษณะและขอบข่ายงานทางด้านพลศึกษาในการนำความรู้ และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน บทบาท และการประกอบกิจกรรมด้านวิชาชีพ ตลอดจนปัญหา ข้อเสนอแนะของบัณฑิตสาขาวิชาเอกพลศึกษา ในโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการในสหวิทยาลัยทักษิณ

บัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาเอกพลศึกษาระดับปริญญาตรี (ค.บ. พลศึกษา) ของโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการจากวิทยาลัยครูต่าง ๆ ของสหวิทยาลัยทักษิณ

โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ หมายถึง โครงการที่สภาการฝึกหัดครู ออกระเบียบให้วิทยาลัยครูจัดขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการสามารถเข้าศึกษาอบรมได้ โดยไม่กระทบกระเทือนการสอนและการทำงานในหน้าที่ปกติ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มภูมสมรรถภาพและวิทยฐานะของครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการให้สูงขึ้น โดยให้ต้นสังกัดผู้ใช้ครูและวิทยาลัยครู เป็นผู้ดำเนินโครงการร่วมกัน

ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ หมายถึง ครูหรือบุคลากรอื่น ๆ ซึ่งให้บริการทางการศึกษา

หลักสูตรแบบที่ 1 หมายถึง หลักสูตรที่ใช้สำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับป.กศ. ชั้นสูง วิชาเอกพลศึกษา

หลักสูตรแบบที่ 2 หมายถึง หลักสูตรที่ใช้สำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับป.กศ. ชั้นสูง วิชาเอกอื่น ๆ

สหวิทยาลัยทักษิณ หมายถึง กลุ่มวิทยาลัยครุภาคใต้ มีทั้งหมด 5 แห่ง คือ วิทยาลัย
สุราษฎร์ธานี วิทยาลัยครุภูเก็ต วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครุสงขลา และวิทยาลัย
ครุยะลา

กลุ่มจังหวัดภายใต้ความรับผิดชอบของสหวิทยาลัยทักษิณ มีจังหวัดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ
จังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง จังหวัดนังงา จังหวัดกระบี่ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี
จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดตรัง จังหวัดนัทลุง จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัด
ปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะ และขอบข่ายงานทางด้านผลศึกษาของบัณฑิตครุศาสตร์
สาขาวิชาผลศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาตาม โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา
ประจำการ
2. ทำให้ทราบถึงบทบาท และการประกอบกิจกรรมทางการปฏิบัติงานทางด้าน
วิชาชั้นผลศึกษา ของสาขาวิชาผลศึกษา ที่สำเร็จตามโครงการฝึกอบรมครู และบุคลากร
ทางการศึกษาประจำการ
3. เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรการสอนวิชาเอกผลศึกษาในโอกาสต่อไป
4. เป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานผู้ใช้ครูให้ตรงกับงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย